

โรคสัตว์ปีกในเขตภาคกลางของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2533-2544

นายชัยศิริ มหันตชัยสกุล*

กลุ่มงานระบาดวิทยา สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ เกษตรกลาง จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

*ผู้เสนอผลงาน โทรสาร 662 5798919 e-mail : chaisirim@hotmail.com

สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานชั้นสูงโรคสัตว์ในเขตภาคกลางของประเทศไทย ได้นำข้อมูลการตรวจโรคสัตว์ปีกซึ่งเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533-2544 มาทำการวิเคราะห์โรคสัตว์ปีกที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและพบได้มากในสัตว์ปีก 4 ชนิด คือ ไก่ เป็ด นกกระทา และห่าน มีทั้งหมด 10 โรคเป็นโรคทางไวรัส 4 โรค คือ โรค infectious bursal disease, Marek's disease, parvovirus infection และ duck plague เป็นโรคทางแบคทีเรีย 4 โรค คือ โรค colibacillosis, salmonellosis, fowl cholera และ rimerellosis เป็นโรคทางปรสิต 2 โรค คือ โรค coccidiosis และ avian malaria ข้อมูลจะถูกวิเคราะห์โดยโปรแกรม SPSS for Windows จากการวิเคราะห์ข้อมูลโรคที่พบมากในสัตว์ปีกคือ โรค colibacilloosis พบเฉลี่ย 49.8 ครั้งต่อปี อายุเฉลี่ยที่พบน้อยที่สุดคือ โรค parvovirus ในห่าน 2.2 สัปดาห์ อายุเฉลี่ยที่พบมากที่สุดคือ โรค duck plague ในห่าน 30.5 สัปดาห์ อัตราการป่วยมากที่สุดคือ โรค colibacillosis ในห่าน 55.6 % อัตราการป่วยตายมากที่สุดคือ โรค coccidiosis ในนกกระทา 79.9 % อาการที่พบบ่อยมากที่สุดคืออาการทางระบบย่อยอาหารพบมากที่สุดใน 8 โรค ปศุสัตว์เขตที่พบว่ามีการระบาดของโรคมากที่สุดคือเขต 1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลการพบโรคในแต่ละไตรมาสของปีพบว่า ค่าเฉลี่ยการพบโรค salmonellosis และ avian malaria ในแต่ละไตรมาสของปีมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

คำสำคัญ: โรคสัตว์ปีก, เขตภาคกลาง, ประเทศไทย

Poultry Diseases in Central Region of Thailand during 1990-2001

Chaisiri Mahantachaisakul *

Epidemiology Section, National Institute of Animal Health, Chatuchak, Bangkok, 10900

* Presentation person, Fax. 662 5798919, e-mail : chaisirim@hotmail.com

National Institute of Animal Health has the responsibility in diagnosis of animal diseases in central part of Thailand. The submitted case data during 1993 - 2002 in the computer was retrieved for analysis. Ten major poultry diseases of chick, duck, quail and goose that had the impact of economic losses were chosen and were four viral diseases, four bacterial diseases and two parasitic diseases. The most frequent of viral diseases were infectious bursal disease (IBD), Marek's disease, parvovirus infection and duck plague ; bacterial disease were colibacillosis, salmonellosis, fowl cholera and reimerellosis and parasitic diseases were coccidiosis and avian malaria. The data was analyzed by SPSS for Windows and revealed that the highest mean of detected poultry disease was 49.8 cases/years in colibacillosis. The lowest and highest mean of age at infection were 2.2 weeks in parvovirus infection of goose and 30.5 weeks in duck plague of goose. The highest mean of morbidity was 55.6 % in colibacillosis of goose and case fatality rate was 79.9% in coccidiosis of quail. The most frequent of clinical sign was digestive system from 8 diseases. Region 1 had the most frequent of detected diseases. The mean of detected salmonellosis and avian malaria had the statistical significant difference with each quarter of the year ($p < 0.05$).

Key words: poultry disease, central region, Thailand